

Eduskunnan perustuslakivaliokunnalle

Edustaja Juha Mäenpään lausunto asiassa M 5/2019 vp.

Minua on kuultu poliisin toimesta tässä asiassa rikoksesta epäiltynä. Minä olen antanut poliisille loppulausunnon, joka on ohessa. Minä en ole eduskunnassa ketään uhannut, panetellut tai solvannut. Olen käyttänyt minulle kansanedustajana kuuluvaa oikeutta vapaasti puhua kaikista keskusteltavana olevista asioista sekä niiden käsittelystä.

PL 31 §:ään on kirjattu oikeuteni puhua eduskunnassa samoin kuin se, mitä seuraa, jos puhuminen tai esiintyminen ei ole asiallista. Tällöin puhemies voi minua huomauttaa tai kieltää jatkamasta puhettani. Näin ei kuitenkaan tässä tapauksessa tehty, puhemies ei huomauttanut eikä kieltänyt minua jatkamasta esitystäni.

Perustuslaissa taattu puheoikeus on koko demokraattisen prosessin kulmakivi. Edustajilla on oikeus ja velvollisuus esittää kantansa, olivat ne sitten kuulijakunnan mieleen tai ei. Poliittinen puhe voi olla kriittistä, opposition edustajien tehtävänä on olla kriittisiä huonoksi kokemiaan hallituksen esityksiä ja toimintaa kohtaan.

Pitämäni puhe oli vastauspuheenvuoro edustaja Kiljusen puheeseen. Aloitin vastauspuheenvuoron 22.27, eli varsin myöhään illalla. Puheeni oli täysin suunnittelematon, puhuin spontaanisti. Kritisoin hallituksen turvapaikkapolitiikkaa, joka mahdollisti pakolaisten maahan vyöryn vuonna 2015. Puheeni lopuksi käytin sanavalintaa, joka ei jälkikäteen arvioituna ollut onnistunut. Puheeni aikana salissa olivat läsnä mm. ministerit Haavisto ja Ohisalo, jotka eivät millään tavoin reagoineet puheeseeni kuten ei kukaan muukaan salissa.

Meillä eduskunnassa on perustuslain 31 §:ään kirjattu menettelytapa toimia, jos puheessa käytetään sanoja tai puhutaan tavalla, joka ei ole sopivaa. Nyt tämä asia yritetään siirtää muille foorumeille muitten ratkaistavaksi.

Valtakunnansyyttäjän kirjelmä vääristelee sanomisiäni ja tarkoitukseni. Väite siitä, että olisin Valtakunnansyyttäjän väittämin tavoin käsitellyt islaminuskoa ja erityisesti islaminuskaisia turvapaikanhakijoita kielteisessä valossa, on väärä ja valheellinen ja sillä pyritään lietsomaan vastakkainasettelua.

Tämän asian käsittely on vääristynyt esitutkinnasta lähtien. Tutkinnanjohtaja rikoskomisario Pekka Hätönen otti julkisuudessa (HS 13.8.2019) kantaa tekemisiini ennen kuin minua oli asiassa kuultu. Toiminta on syyttömyysolettaman näkökulmasta kyseenalaista.

Jokainen, joka lukee puheeni litteroidun version, voi todeta, että en sanallakaan puhu islaminuskoisista. Puhuin hallitsemattomasta maahanmuutosta ja sen tuomista ongelmista. Puhuin tästä ongelmasta tehdystä YLE:n dokumentista, sekä siitä, mitä sieltä ilmenee. Minä olen arvostellut hallituksen maahanmuuttopolitiikkaa ja sen seurauksia, joka on puheoikeuteni ytimessä.

Valtakunnansyyttäjä on ryhtynyt maalittamaan minua ja asettanut minut islaminuskoisten vihan kohteeksi, joka mahdollisesti vaarantaa oman ja perheeni turvallisuuden. Tämä tuntuu henkilökohtaisesti kohtuuttomalta, koska olen auttanut islaminuskoisia maahanmuuttajia kotoutumaan Suomeen.

Mitä tapahtuu, jos eduskunta antaa muille mahdollisuuden ryhtyä mestaroimaan edustajien puheoikeudella?

Poliisi siis katsoo, että nyt on syytä epäillä, että puheeni täyttää rikoksen tunnusmerkistön. Tämä tunnusmerkistö on RL 11 luvun 10 §, jonka mukaan:

"Joka asettaa yleisön saataville tai muutoin yleisön keskuuteen levittää tai pitää yleisön saatavilla tiedon, mielipiteen tai muun viestin, jossa uhataan, panetellaan tai solvataan jotakin ryhmää rodun, ihonvärin, syntyperän, kansallisen tai etnisen alkuperän, uskonnon tai vakaumuksen, seksuaalisen suuntautumisen tai vammaisuuden perusteella taikka niihin rinnastettavalla muulla perusteella, on tuomittava *kiihottamisesta kansanryhmää vastaan...*"

Minun puhettani kuunteli kesäillassa muutama kansanedustaja. Siinä on minun tekemiseni, jota nyt rikollisena pidetään. Jos minun puheeni täyttää tämän rikoksen tunnusmerkistön, syyllistyy samaan tekoon myös se, joka sen

- asettaa yleisön saataville
- muutoin yleisön keskuuteen levittää
- pitää yleisön saatavilla

Valtakunnansyyttäjän kirjelmästä ilmenee, että "Mäenpään puheenvuoro kirjattiin eduskunnan pöytäkirjaan PTK 16/2019. Kyseinen istunto myös kuvattiin ja se on julkisesti katsottavissa internetissä eduskunnan verkkosivuilla."

Tämä tarkoittaa, että jos minun puheeni täyttää tämän tunnusmerkistön mukaisen teon, on eduskunta syyllistynyt samaan tekoon asettamalla/pitämällä sen yleisön saatavilla.

Vastaako puheeni yleisön saataville asettamisesta koko eduskunta tai jokin virkamies, on tässä asiassa sivuroolissa. Oleellista on huomata, että Valtakunnansyyttäjän toiminta saattaa koko eduskunnan arvovallan koetukselle.

Valtakunnansyyttäjä ei lausumassaan perustuslakivaliokunnalle ottanut lainkaan esille tätä edellä kuvaamaani tilannetta. Onko Valtakunnansyyttäjällä tarkoituksena saattaa ensin asia vireille minun osaltani ja palata asiaan sen jälkeen eduskunnan osalta? Onko Valtakunnansyyttäjän lain tulkinta tarkoitushakuista siltä osin, kun hän katsoo tarvitsevansa eduskunnan luvan myös syyttämättäjäättämispäätökselle, vaikka perustuslain 30 §:n teksti selkeästi puhuu syytteeseen asettamisesta?

Mikäli eduskunta avaa tämän Pandoran lippaan ja antaa Valtakunnansyyttäjälle syyttämisoikeuden, tarkoittaa tämä, että asia ei pääty eduskunnan osalta tähän, vaan mahdollisesti vasta alkaa. Käynnistyy keskustelu siitä, kuka vastaa puheeni saattamisesta yleisön saataville. Tälle kysymykselle ei ole yksiselitteistä vastausta ja julkisuudessa vastaukseksi tulee mitä tahansa, lopputulemana eduskunnan arvovallan vakava lokaaminen. (Vrt. Markku Jokisipilän artikkeli Ilkka-Pohjalainen)

Ainoa järkevä ratkaisu asiaan on noudattaa perustuslain kirjainta, jonka mukaan minulla on hyvin laaja puheoikeus ja jos sitä käytän vastoin perustuslain määräyksiä, minua siitä huomautetaan puhemiehen toimesta eikä asian käsittelyä jatketa

muilla foorumeilla. Ja näin tässä asiassa on toimittu.

Eduskunnassa pitämäni puheen jälkeen 27.6.2019 pidettiin neuvottelu (liitteenä, salassa pidettävä), jossa läsnä olivat puhemies Vanhanen, ja varapuhemiehet Haatainen sekä Eerola mm. Neuvottelussa käsiteltiin puhettani. Kuten liitteenä olevasta muistiosta ilmenee, minun puhumistani ja sen asiallisuutta käsiteltiin laajasti. Varapuhemies Eerola totesi kantanaan, ettei puheeni ollut asiaton, varapuhemies Haatainen totesi olevan vaikea aina arvioida, milloin rikotaan perustuslakiin kirjattu raja vakaasta ja arvokkaasta käytöksestä. Loppuyhteenvedona puhemies Vanhanen katsoi, että jatkossa pidetään kiinni perustuslakiin kirjatuista rajoista puheiden osalta. Eduskunta on näin käsitellyt ja selvittänyt asian sisällään, kuten kuuluukin.

Tämä asia on ollut minulle henkilökohtaisesti ja erityisesti perheelleni hyvin raskas. Olen joutunut varsin kovan julkisen höykytyksen kohteeksi ja minusta on luotu kuvaa vihapuhujana.

Vaikuttaa siltä, että Suomessa syyttäjälaitos on ottanut itselleen valtiosääntöön kirjattua suuremman roolin ryhtyessään puuttumaan poliittiseen toimintaan. Tästä on viime vuosilta surullinen esimerkki ns. Kittilä-käräjiltä, jossa lähes koko valtuusto laitettiin syytteeseen.

Syytteet hylättiin kaikin osin vuosien prosessin jälkeen käräjäoikeudessa. Tästä huolimatta asiaa jatketaan ja laajennetaan syyttäjien toimesta. Tämä on lamannut kunnan päätöksenteon. Tätä samaa ei tule sallia tapahtuvaksi eduskunnassa.

Helsinki 19. helmikuuta 2020

Juha Mäenpää

Laati

Kari Uoti

Oikeustieteen tohtori